

تحلیل عاملی مقیاس شخص با حساسیت پردازش حسی بالا: رابطه مؤلفه‌های حساسیت پردازش حسی با افسردگی و اضطراب

زهرة صدوقی*، دکتر مریم آگیلار-وفایی**، دکتر سید کاظم رسول زاده طباطبایی***

چکیده

هدف: هدف پژوهش حاضر بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس شخص با حساسیت پردازش حسی بالا (HSPSS) در بافت فرهنگی و جامعه ایرانی در ارتباط با شاخص‌های آسیب‌شناسی روان‌شناختی است.

روش: ۳۷۲ دانشجوی پسر مقطع کارشناسی در دو دانشگاه شهید بهشتی و شاهد تهران که به روش نمونه‌گیری طبقه‌ای-تصادفی انتخاب شده بودند، به کمک HSPSS و پرسش‌نامه‌های افسردگی بک (BDI) و اضطراب خصیصه-حالت اشیپلیرگر (STAI) ارزیابی شدند. تحلیل داده‌ها به کمک آزمون همبستگی، تحلیل عاملی اکتشافی و رگرسیون چندمتغیره انجام شد.

یافته‌ها: یافته‌ها در تأیید ساختار سه مؤلفه به آسانی برانگیخته‌شدن (EOE)، آستانه حسی پایین (LST) و حساسیت حسی زیباشناختی غنی شده (EASS) بودند. این بررسی نشان داد که حساسیت پردازش حسی با شاخص‌های آسیب‌شناسی روان‌شناختی در ارتباط است. بعد EOE و LST به‌طور انتخابی با اضطراب و افسردگی همبسته بودند.

نتیجه‌گیری: حساسیت حسی زیباشناختی غنی شده به‌طور معکوس اضطراب و افسردگی را پیش‌بینی می‌کند؛ که بیانگر نقش محافظت‌کننده بعد حساسیت حسی زیباشناختی غنی شده است.

کلیدواژه: حساسیت پردازش حسی، شخصیت، اضطراب، افسردگی، مقیاس شخص با حساسیت پردازش حسی بالا

مقدمه

حساسیت پردازش حسی^۱ است که گرایش به پردازش عمیق و دقیق محرکات حسی است (آرون^۲ و آرون، ۱۹۹۷؛ هرشفیلد^۳ و همکاران، ۲۰۰۷). افراد با حساسیت پردازش حسی بالا، گرایش به پاسخ‌دادن به آستانه‌های حسی پایین‌تر را

پردازش اطلاعات حسی، یک عنصر روانی زیربنایی در زمینه چگونگی درک، دریافت و واکنش افراد به محیط پیرامون آنان است. یکی از شیوه‌های پردازش حسی،

* کارشناس ارشد روانشناسی عمومی. مشهد، بلوار شفا، بین شفا ۳۹ و ۴۱، جنب سازمان آب، مرکز اجتماع مدار بهزیستی. دورنگار: ۰۵۱۱-۲۴۶۳۵۹۰
(نویسنده مسئول).
E-mail: sadooghi@modares.ac.ir

** دکترای تخصصی تحول انسان و روابط خانواده، دانشیار گروه روانشناسی، دانشگاه تربیت مدرس.

*** دکترای روانشناسی، استادیار دانشگاه تربیت مدرس.

1- sensory processing sensitivity
2- Aron
3- Hershfield

دارند و تفاوت‌های ظریف محیط را بهتر تشخیص می‌دهند (آرون و آرون، ۱۹۹۷). حساسیت پردازش حسی با سازه‌های بازداری رفتاری (کارور^۱ و وایت^۲، ۱۹۹۴)، درون‌گرایی (آیزنک^۳، ۱۹۹۱) و شرم و خجالت (کگان^۴، ۱۹۹۴) مرتبط است. بر پایه این یافته‌ها آرون و آرون (۱۹۹۷) مقیاس فرد با حساسیت پردازش حسی بالا را ساختند که پرسش‌نامه‌ای خودتوصیفی با ۲۷ ماده است و به اندازه‌گیری سبک حساسیت پردازش حسی فرد می‌پردازد. بررسی‌ها نشان داده‌اند که افراد با حساسیت پردازش حسی بالا، سطوح بالاتری از اضطراب، عواطف منفی (افسردگی)، خجالت و شرم را نشان می‌دهند (نیل^۵، ادلمن^۶ و گلاچان^۷، ۲۰۰۲؛ آرون، آرون و دیویز^۸، ۲۰۰۵؛ جرم^۹ و لیس^{۱۰}، ۲۰۰۵). اسمولسکا^{۱۱}، مک کاب^{۱۲} و ودی^{۱۳} (۲۰۰۶) بر اساس تحلیل عاملی، ساختار سه بعدی شامل به آسانی برانگیخته‌شدن^{۱۴} (EOE)، حساسیت حسی زیباشناختی غنی شده^{۱۵} (EASS) و آستانه حسی پایین^{۱۶} (LST) را کشف نمودند. این پژوهشگران تعاملات بین سامانه بازداری رفتاری و برانگیختگی رفتاری (کور^{۱۷}، ۲۰۰۱) را به‌عنوان ساز و کار کلیدی در تبیین تمایل افراد با حساسیت پردازش حسی بالا به اضطراب بیان کردند. این بررسی با هدف ارزیابی ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس فرد با حساسیت پردازش حسی بالا^{۱۸} (HSPSS) (آرون و آرون، ۱۹۹۷) در بافت اجتماعی و فرهنگی ایران انجام شد. هم‌چنین روایی سازه این مقیاس به‌کمک ارتباط میان حساسیت پردازش حسی با اضطراب و افسردگی بررسی شد. فرضیه‌های پژوهش عبارت بودند از: ۱- نسخه فارسی مقیاس فرد با حساسیت پردازش حسی بالا توان بازآفرینی ساختار عاملی ابعادی را دارد و ۲- مؤلفه‌های حساسیت پردازش حسی پیش‌بینی‌کننده شاخص‌های آسیب‌شناختی (اضطراب و افسردگی) است.

روش

این بررسی از نوع توصیفی-مقطعی است. آزمودنی‌های پژوهش را ۳۷۲ نفر از دانشجویان پسر شاغل به تحصیل در سال تحصیلی ۸۵-۱۳۸۴ در دوره کارشناسی در دانشکده‌های علوم انسانی (۴۵٪)، علوم پایه (۲۰٪)، فنی و مهندسی (۱۸٪)، پزشکی (۷٪)، هنر (۶٪) و کشاورزی (۴٪) در دانشگاه‌های شهید بهشتی و شاهد تهران تشکیل دادند. کل دانشجویان دو دانشگاه یادشده ۴۵۲۲ نفر بود که از این تعداد ۳۷۲ نفر بر پایه

جدول مورگان به روش نمونه‌گیری طبقه‌ای-تصادفی و بر پایه نسبت دانشگاه و دانشکده انتخاب شدند. میانگین سنی شرکت‌کنندگان ۲۱/۲۳ سال (انحراف معیار ۲/۴۴) بود. برای گردآوری داده‌ها ابزارهای زیر به کار برده شد.

۱- مقیاس شخص با حساسیت پردازش حسی بالا

(HSPSS): این مقیاس را آرون و آرون (۱۹۹۷) برای سنجش افرادی که با شدت بیشتر به محرک‌های محیطی به‌ویژه عاطفی واکنش نشان می‌دهند ساخته‌اند. سه بعد سازنده این مقیاس، «به آسانی برانگیخته‌شدن (EOE) (دارای ۱۲ ماده)، حساسیت زیباشناختی (EASS) (دارای هفت ماده) و آستانه حسی پایین (LST) (دارای شش ماده)» است (اسمولسکا و همکاران، ۲۰۰۶). تحلیل عاملی تأییدی این مقیاس در مقایسه با تحلیل اکتشافی، نشان داد که ضریب همبستگی ارتباط به آسانی برانگیخته‌شدن و حساسیت زیباشناختی ۰/۴۰، آستانه حسی پایین و حساسیت زیباشناختی ۰/۴۵ و آستانه حسی پایین و به آسانی برانگیخته‌شدن ۰/۷۳ است. اسمولسکا و همکاران (همان‌جا) اعتبار این آزمون را با استفاده از روش آلفای کرونباخ برای کل مقیاس، ۰/۸۹ گزارش نمودند. در این بررسی نیز، اعتبار کل مقیاس و خرده‌مقیاس‌ها به‌وسیله ضرایب آلفای کرونباخ به‌ترتیب ۰/۸۵، ۰/۷۵، ۰/۷۹ و ۰/۷۰ به‌دست آمد. این پرسش‌نامه بر پایه مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت، از یک (هرگز) تا پنج (همیشه) پاسخ داده می‌شود.

۲- پرسش‌نامه افسردگی بک^{۱۹} (BDI): این پرسش‌نامه را

بک و استیر (۱۹۶۱) برای سنجش جنبه‌های شناختی، عاطفی و جسمانی افسردگی ساخته‌اند و دارای ۲۴ ماده است. نمره این پرسش‌نامه از صفر تا ۶۳ می‌تواند در نوسان باشد. ضرایب آلفای کرونباخ برای این آزمون در گروه‌های غیربالینی و بالینی در دامنه ۰/۷۳ تا ۰/۹۵ به‌دست آمده است (نیل و همکاران، ۲۰۰۲). در این بررسی نیز پایایی این آزمون به روش آلفای کرونباخ برابر ۰/۸۴ به‌دست آمد.

1- Carver	2- White
3- Eysenck	4- Kagan
5- Neal	6- Edelmann
7- Glachan	8- Davies
9- Jerome	10- Liss
11- Smolewska	12- McCabe
13- Woody	14- ease of excitation
15- Enriched by Aesthetic and Sensory Sensitive	
16- Low Sensitivity Threshold	
17- Corr	
18- Highly Sensory Processing Sensitive Scale	
19- Beck Depression Inventory	

نتایج تحلیل مؤلفه‌های اصلی ۲۴ ماده مقیاس شخص با حساسیت پردازش حسی بالا نشان داد که در زیرمقیاس «به آسانی برانگیخته شدن»، بار عاملی به دست آمده از ۰/۷۰ تا ۰/۰۲، در زیرمقیاس «آستانه حسی پایین» از ۰/۷۱ تا ۰/۰۲ و در زیرمقیاس «حساسیت حسی و زیباشناختی غنی شده» از ۰/۶۷ تا ۰/۰۲ در نوسان بوده است.

در چرخش واریماکس، ماده‌های ۴، ۱۱، ۱۳ و ۱۸ حذف شدند، زیرا بارهای عاملی ماده‌های ۱۱ و ۱۳ در عامل اصلی پایین بود (کمتر از ۰/۴۰). بر پایه تحلیل نمودار شیب‌دار در ارتباط با قابلیت تفسیر پذیری، راه حل سه عاملی با ۲۵ ماده در کل مقیاس به دست آمد که ۳۶/۴٪ را تبیین می‌کند. تحلیل دوباره ۲۵ ماده پس از نخستین تحلیل مؤلفه‌های اصلی، به کمک چرخش واریماکس سه عامل اصلی که در بردارنده ۲۴ ماده بود نشان داد بارهای عاملی برای این ۲۴ ماده در عامل اولیه بالای ۰/۴۰ و در عوامل ثانوی زیر ۰/۳۶ بود. این راه حل ۲۴ ماده‌ای، ۳۸/۹٪ کل واریانس را تبیین می‌نمود.

یافته‌ها نشان دادند که افسردگی و اضطراب با هم همبستگی متوسط دارند. همبستگی مقیاس شخص با حساسیت پردازش حسی بالا با عوامل استخراج شده از مقیاس، گویای آن بود که این مقیاس دارای ساختار سلسله مراتبی با سه مؤلفه متعامد است. همبستگی هر مؤلفه با شاخص‌های آسیب‌شناسی روانی نشان داد که مؤلفه یک (EOE) و دو (LST) ساختارهای مشابهی هستند و هر یک همبستگی معنی‌دار با افسردگی و اضطراب دارند. اما مؤلفه سه (EASS) با هیچ‌یک از شاخص‌های آسیب‌شناسی روانی همبسته نبود. ضرایب آلفا برای سه خرده‌مقیاس شخص با حساسیت پردازش حسی بالا، در دامنه‌ای از ۰/۷۰ تا ۰/۷۹ بود (جدول ۲).

ضریب همبستگی چندمتغیری برای متغیر حساسیت پردازش حسی با اضطراب برابر $R = 0.31$ ($F = 38.45$, $R^2 = 0.10$, $p < 0.001$) و با افسردگی $R = 0.25$ ($F = 25.19$, $R^2 = 0.06$, $p < 0.001$) است که از نظر آماری معنی‌دار هستند. هم‌چنین ضریب همبستگی حساسیت پردازش حسی با اضطراب در حالی که افسردگی کنترل شده بود $R = 0.63$ بود که از نظر آماری معنی‌دار است ($R^2 = 0.36$, $p < 0.001$)، $F = 118.03$.

۳- پرسش‌نامه اضطراب صفت - حالت اسپیلیبرگر^۱ (STAI): این پرسش‌نامه را اسپیلیبرگر و همکاران (۱۹۷۹) برای سنجش اضطراب به صورت حالت - صفت ساخته‌اند. در این بررسی تنها بخش صفت اضطراب به کار برده شده است. این آزمون دارای ۲۰ ماده است و دامنه نمرات آن از ۲۰ تا ۶۰ نوسان دارد. نمرات بالاتر نشان‌دهنده اضطراب بیشتر است. پایایی این آزمون در بخش صفت اضطراب به روش آلفای کرونباخ برابر ۰/۹۰، به دست آمد (لیس، تیمل^۲، باکسلی^۳ و کیلنگرورث^۴، ۲۰۰۵). افزون بر آن در پژوهش حاضر نیز ضریب پایایی این بخش آزمون، به روش آلفای کرونباخ برابر با ۰/۹۰ به دست آمد.

از آن‌جا که از ۴۷۵ پرسش‌نامه توزیع شده ۱۰۳ پرسش‌نامه به صورت ناقص تکمیل شده بود، ۳۷۲ پرسش‌نامه نمره‌گذاری و داده‌های آنها تحلیل گردیدند. برای تحلیل داده‌ها ضریب همبستگی، تحلیل عاملی اکتشافی و رگرسیون چندمتغیره به کار برده شد.

یافته‌ها

۱۴۵ نفر (۳۸/۹٪) از آزمودنی‌های پژوهش در گروه سنی زیر ۲۰ سال و ۳۵۹ نفر (۹۶/۵٪) در گروه سنی زیر ۲۵ سال بودند. هم‌چنین ۹۶٪ (۳۵۷ نفر) مجرد، و ۴٪ (۱۵ نفر) متأهل بودند.

همان‌گونه که جدول ۱ نشان می‌دهد، در بین مؤلفه‌های حساسیت پردازش حسی، پایین‌ترین میانگین مربوط به «آستانه حسی پایین داشتن» و بالاترین میانگین مربوط به «حساسیت حسی زیباشناختی غنی شده» است.

جدول ۱- یافته‌های توصیفی مربوط به حساسیت پردازش حسی، اضطراب و افسردگی در نمونه مورد بررسی (N=۳۷۲)

متغیرها	میانگین (انحراف معیار)
نمره کل حساسیت پردازش حسی	۸۲/۳۰ (۱۴/۰۹)
به آسانی برانگیخته شدن	۲۳/۷۳ (۵/۵۱)
آستانه حسی پایین داشتن	۲۲/۱۸ (۶/۴۵)
حساسیت حسی زیباشناختی غنی شده	۲۸/۸۸ (۴/۸۸)
افسردگی	۱۲/۸۰ (۸/۳۱)
اضطراب	۳۶/۴۶ (۵/۵۳)

1- State Trait Anxiety Inventory

2- Timmel

3- Baxley

4- Killingsworth

جدول ۲- همبستگی‌های کل مقیاس شخص با حساسیت پردازش حسی بالا، سه مؤلفه حساسیت پردازش حسی، افسردگی و اضطراب

اضطراب	افسردگی	حسی بالا (۲۷ ماده)	حساسیت حسی	زیباشناختی	حسی	آستانه	به آسانی برانگیخته شدن
							-
							آستانه حسی پایین
							حساسیت حسی زیباشناختی غنی شده
							کل مقیاس حساسیت پردازش حسی بالا (۲۷ ماده)
							افسردگی
							اضطراب خصیصه - حالت
۰/۸۴	۰/۸۴	۰/۸۵	۰/۷۰	۰/۷۹	۰/۷۵	۰/۷۹	آلفا (α)

* همبستگی در سطح ۰/۰۰۱ معنی دار است (دو دامنه)

زیباشناختی غنی شده تا اندازه‌ای متفاوت از حساسیت پردازش حسی است.

در این بررسی، همبستگی بین اضطراب و افسردگی در سطح متوسط بود که نشان‌دهنده تمایز میان این دو سازه است. این یافته نشان داد که هر مقیاس با مقیاس دیگر، همبسته است اما ساختاری متفاوت دارد (کلارک^۱ و واتسون^۲، ۱۹۹۱). یافته‌های پژوهش، هم‌چنین نشان داد که بین حساسیت پردازش حسی و شیوه‌های فرزندپروری با اضطراب و افسردگی رابطه مستقیم و معنی دار وجود دارد. این یافته هم‌سو با یافته‌های جرم و لیس (۲۰۰۵)، آرون و آرون (۲۰۰۵) و نیل و همکاران (۲۰۰۲) است. هرشفیلد و همکاران (۲۰۰۷) نشان داد که افراد با برانگیختگی هیجانی به‌طور عمیق‌تری اطلاعات عاطفی را پردازش می‌کنند. این بررسی نیز نشان داد که مؤلفه به آسانی برانگیخته شدن (EOE) با اضطراب در مقایسه با افسردگی همبستگی بالاتری دارد. این یافته را می‌توان بر پایه ارتباط بین «به آسانی برانگیخته شدن» و سیستم بازداری رفتاری و روان‌نژندی (اسمولسکا و همکاران، ۲۰۰۶) تبیین کرد.

در بررسی حاضر مقیاس شخص با حساسیت پردازشی حسی بالا روی نمونه‌ای متجانس (دانشجویان پسر دوره کارشناسی) انجام شد. بررسی‌های بعدی باید روی گروه‌های نامتجانس انجام شود تا امکان مقایسه بر پایه عواملی مانند سن، جنس، طبقات اجتماعی و گروه‌های گوناگون (بالینی و غیربالینی) ممکن شود.

این بررسی نشان داد که ضریب همبستگی چند متغیری برای متغیرهای به آسانی برانگیخته شدن، آستانه حسی پایین و حساسیت حسی زیباشناختی غنی شده با اضطراب برابر $R^2=0/43$ و ضریب تعیین برای این متغیرها $R^2=0/19$ است که از نظر آماری معنی دار است ($p<0/001$).

بحث

هدف از بررسی حاضر، بررسی ساختار ابعادی سازه حساسیت پردازش حسی در جامعه ایرانی و رابطه آن با اضطراب و افسردگی بود. ساختار ابعادی مقیاس فرد با حساسیت پردازش حسی بالا، در بررسی حاضر ساختار سه عاملی را حمایت کرد که هم‌سو با یافته‌های اسمولسکا و همکاران (۲۰۰۶) است. به علت وجود این همبستگی‌ها، برجسب‌های مشابهی برای این عوامل در نظر گرفته شد: به آسانی برانگیخته شدن، آستانه حسی پایین و حساسیت زیباشناختی. در بررسی حاضر، عامل یک با «به آسانی برانگیخته شدن» همبسته بود و شامل هشت ماده از ۱۲۰ ماده‌ای بود که اسمولسکا و همکاران (همان‌جا) مطرح کرده بودند. چهار ماده در این عامل در نظر گرفته نشدند؛ در بررسی حاضر، همبستگی‌های مثبت دیده شده بین «به آسانی برانگیخته شدن» و «آستانه حسی پایین»، گویای تشابه بالا بین این دو عامل و هم‌سو با یافته آرون و آرون (۱۹۹۷) است که باور داشت حساسیت حسی، ساختاری سلسله مراتبی دارد. با این وجود، یافته‌ها گویای آن هستند که حساسیت حسی

- Eysenck, H. J. (1981). *A model for personality*. New York: Springer-Verlag.
- Eysenck, H. J. (1991). Behavioral dimensions of personality. In L. A. Pervin (Ed.), *Handbook of personality* (pp. 244-276). New York: Springer-Verlag.
- Hershfield, H., Gharemani, D., Aron, A., Aron, E. N., Lichty, W., Mazaika, P. K., Gabrieli, S., & Gabrieli, J. D. E. (2007). *Using voxel-based morphometry to compare brain anatomy of adult humans across levels of the normal temperament trait of sensory-processing sensitivity*. Paper presented at the First SPSP Conference, New York, August 12-14.
- Jerome, E. M., & Liss, M. (2005). Relationships between sensory processing style, adult attachment, and coping. *Personality and Individual Differences, 38*, 1341-1352.
- Kagan, J. (1994). *Galen's prophecy: Temperament in human nature*. New York: Basic Books.
- Liss, M., Timmel, L., Baxley, K., & Killingsworth, P. (2006). Sensory-processing sensitivity and its relation to parental bonding, anxiety, and depression. *Personality and Individual Differences, 39*, 1429-1439.
- Neal, J., Edelmann, R. J., & Glachan, M. (2002). Behavioral inhibition and symptoms of anxiety and depression: Is there a specific relationship with social phobia? *British Journal of Clinical Psychology, 41*, 361-374.
- Smolewska, K. A., McCabe, S. B., & Woody, E. Z. (2006). A psychometric evaluation of the Highly Sensitive Person Scale: The components of sensory-processing sensitivity and their relation to the BIS/BAS and "Big Five". *Personality and Individual Differences, 40*, 1269-1279.
- Spielberger, C. D., Gorusuch, R. L., Lushene, R. E. (1970). *Manual for the State-Trait Anxiety Inventory*. Palo Alto, CA: Consulting Psychologists Press.

سیاسگزاری

از همه عزیزانی که نویسندگان مقاله را در اجرای این پژوهش یاری کردند، به ویژه دانشجویانی که با گشاده‌رویی به پرسش‌نامه‌ها پاسخ دادند، قدردانی می‌شود.

دریافت مقاله: ۱۳۸۶/۲/۸؛ دریافت نسخه نهایی: ۱۳۸۶/۴/۳۰؛

پذیرش مقاله: ۱۳۸۶/۵/۳۱

منابع

- Aron, E. N., & Aron, A. (1997). Sensory-processing sensitivity and its relation to introversion and emotionality. *Journal of Personality and Social Psychology, 73*, 345-368.
- Aron, E. N., Aron, A., & Davies, K. M. (2005). Adult shyness: The interaction of temperamental sensitivity and an adverse childhood environment. *Personality and Social Psychology Bulletin, 31*, 181-197.
- Beck, A. T., & Steer, R. A. (1987). *Beck Depression Inventory Manual*. San Antonio, Tx: Psychological Corporation/Harcourt Brace Jovanovich.
- Carver, C. S., & White, T. L. (1994). Behavioral inhibition, behavioral activation, and affective responses to impending reward and punishment: The BIS/BAS scales. *Journal of Personality and Social Psychology, 67*, 319-333.
- Clark, L. A., & Watson, D. (1991). Tripartite model of anxiety and depression: Psychometric evidence and taxonomic implications. *Journal of Abnormal Psychology, 100*, 316-336.
- Corr, P. J. (2001). Testing problems in J. A. Gray's personality theory: A commentary on Matthews and Gilliland. *Personality and Individual Differences, 30*, 333-352.
- Dunn, W. (2001). The sensations of everyday life: Empirical, theoretical and pragmatic considerations. *Journal of Occupational Therapy, 55*, 608-620.

Factor Analysis of the Individual with Highly Sensitive Processing Scale: The Association of Sensory Processing Sensitivity with Depression and Anxiety

Sadooghi, Z., Aguilar-Vafaie, M., & Rassoulzadeh Tabatabaei, S. K. (2008). Factor analysis of the individual with highly sensitive processing scale: The association of sensory processing sensitivity with depression and anxiety. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology*, 14, 85-89.

Abstract

Objectives: The aim of the present study was to examine the psychometric properties of individuals with Highly Sensitive Processing Sensitivity Scale (HSPSS) in the cultural pattern of Iranian Society in relation to psychopathological characteristics.

Method: 372 male undergraduate students were selected using stratified random sampling and evaluated using the Highly Sensory Processing Person (HSPPS) Scale, Beck Depression Inventory (BDI) and Spielberger's State-Trait Anxiety Inventory (STAI). Data were analyzed using factor analysis, correlation test and multiple regression.

Results: The results support a three-component structure of Ease of Excitation (EOE), Low Sensitivity Threshold (LST) and Enrichment by Aesthetic and Sensory Sensitivity (EASS). This study showed that sensory processing sensitivity is related to psychopathological measures. Also, EOE and LST were selectively associated with anxiety and depression.

Conclusion: Aesthetic and Sensory Sensitivity are indirectly associated with anxiety and depression, which indicates its protective role.

Key words: *personality, sensory-processing sensitivity, anxiety, depression, highly sensitive person*

Zohre Sadooghi*, Maria E. Aguilar-Vafaie^a, Seyyed Kazem Rassoulzadeh Tabatabaei^b

* Corresponding author: MA. in General Psychology, Community Well-being Centre, Next to Sazman-e-Ab, Shafa Bolvard, Mashhad, Iran, IR.

Fax: +98511-2463590

E-mail: sadooghi@modares.ac.ir

^a PhD. in Human Development and Family Relationship. Associate Prof. of Tarbiat Modarres University, ^b PhD. in Psychology, Assistant Prof. of Tarbiat Modarres University.